ROK XIV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 4

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1939 ROKU

Z SOWIECKIEGO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Jak wiadomo z prasy codziennej, XVIII Zjazd Związkowej Partii Komunistycznej (W. K. P.) w Moskwie przyjął w formie uchwały 3-ci pięcioletni plan rozwoju gospodarstwa narodowego Z. S. S. R. Tezy pięcioletniego planu przedstawione zostały przez Mołotowa i jednomyślnie zaakceptowane przez zjazd partyjny.

Ze złożonego sprawozdania wykonania drugiego planu pięcioletniego wynika, że punkt ciężkości w latach 1932 — 1937 położony był na rozwój t. zw. „ciężkiego przemysłu", t. j. produkcji surowcowej: węgla, stali, żelaza i energii elektrycznej. Uchwalony gospodarczy plan na okres najbliższych 5-ciu lat (1938 — 1942) przewiduje rozwój t. zw. „lekkiego przemysłu", przy czym szczególną uwagę zwraca się na rozwój przemysłu chemicznego.

O ile więc na r. 1942 przewiduje się wzrost wartości całej produkcji sowieckiej o 88% w stosunku do roku 1937, o tyle wzrost wartości produkcji chemicznej ma wynieść aż 127%, przyjmując za punkt wyjścia ceny z lat 1926 — 1927. Efektywna zaś wartość produkcji chemicznej w r. 1942 wynieść ma 13,4 miliarda rubli, przyjmując znów za obowiązujące ceny z r. 1926/27.

Szczegółowe tezy, dotyczące rozwoju w najbliższej pięciolatce przemysłu chemicznego, brzmią jak następuje:

„Należy przekształcić przemysł chemiczny w jedną z czołowych gałęzi przemysłu, całkowicie zaspakajającej potrzeby gospodarstwa narodowego i obrony kraju. Trzecia pięciolatka — to pięciolatka chemii. Zjazd postanowił powiększyć produkcję chemiczną 2, 3 razy, t. j. znacznie wyżej wzrostu przemysłu wogóle. Znacznie powiększyć fabrykację kwasu siarkowo-azotowego (nitrozy), syntetycznego amoniaku, sztucznego włókna i mas plastycznych. Zbudować nowe gałęzie syntezy chemicznej: syntetyczny alkohol (należy domniemywać metylowy), kwas octowy i inne, zużytkowując uboczne produkty przeróbki ropy naftowej, fabrykacji sztucznego kauczuku, koksu i gazów ziemnych. Wprowadzić we wszystkich gałęziach przemysłu chemicznego twardy régime technologiczny i najnowsze zdobycze techniki: intensyfikację procesów chemicznych, przejście z procesu okresowego na ciągły, zużytkowanie wysokich ciśnień, rozwój metod elektrochemicznych. Zmechanizować pracę w przemyśle chemicznym, rozwinąć automatyzację produkcji".

Z tez powyższych, a zwłaszcza ze znamiennego określenia nowego planu pięcioletniego jako pięciolatki chemicznej, wynika że Związek Sowiecki zamierza przystąpić do rozwoju przemysłu chemicznego, który dotychczas znajdował się raczej na dalszym planie.

Trudno na podstawie ogłaszanych wiadomości zdać sobie dokładnie sprawę o istotnej sytuacji przemysłu chemicznego Z. S. S. R. Pewne jednak wyobrażenie, przynajmniej o stopniu pokrywania zapotrzebowania rynku wewnętrznego własną produkcją, może dać statystyka handlu zagranicznego. Statystyka ta zresztą jest bardzo szczupła w nomenklaturze przemysłu chemicznego i obejmuje raczej pewne grupy towarów. Oto najcharakterystyczniejsze z nich w przywozie za okres pierwszych 9-ciu miesięcy ubiegłego roku 1938 w tysiącach rubli (dla informacji wskazać należy, że oficjalny kurs rubla wynosi: 1 dol. = 5 rb.).

Nomenklatura	Przywóz w tys. rb. za I. — IX.1938
Sole nieorganiczne	3.284
Produkty farmaceutyczne	3.370
Produkty fotograficzne	501
Barwniki	3.834
Farby mineralne	350
Związki organiczne alifatyczne	900
Perfumeria i kosmetyka	19
Wyroby gumowe	100
Lakiery	75

Ważniejsze pozycje wywozowe obejmują wywóz nawozów azotowych za sumę 2.693 tys. rb. i nawozów fosforowych (apatytów) za sumę 19.523 tys. rb.

Dane powyższe oparte są na oficjalnej sowieckiej statystyce handlu zagranicznego.

Ze statystyki tej można wyprowadzić pewne wnioski, dotyczące pojemności importowej rynku sowieckiego na artykuły chemiczne, chociaż budowanie na ich podstawie konkretniejszych wskazówek w zakresie możliwości zbytu polskich produktów chemicznych w Z. S. S. R. byłoby zapewne dość zawodne. Import bowiem do tego kraju odbywa się w ramach ściśle ułożonych corocznych planów, jest zmonopolizowany i dlatego z łatwością zdarzyć się może, iż towary przywożone w pewnym okresie czasu — nie są importowane w następnym, albo odwrotnie — obserwuje się import artykułów, które dotychczas nie figurowały wogóle w zestawieniach statystycznych.

Najbliższa przyszłość wykaże zapewne, czy polski przemysł chemiczny będzie miał szanse pokrywania zapotrzebowania sowieckiego na produkty chemiczne.

Z WYDAWNICTW

Ministerstwo Spraw Zagranicznych przystąpiło do wydania Rocznika Służby Zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej na 1939 r., w którym znajduje się dział propagandowo-ogłoszeniowy polskiego przemysłu. Jak wykazuje praktyka przemysł krajowy za pośrednictwem Rocznika nie tylko informuje zagranicę o istniejącej produkcji przemysłowej w Polsce, co należy uznać za rzecz wprost konieczną, lecz w wielu wypadkach na skutek tego rozpoczął eksport swoich wyrobów zagranicę.

W interesie przeto samego przemysłu leży wzięcie przez poszczególne przedsiębiorstwa udziału w wymienionym wydawnictwie i poparcie go przede wszystkim na drodze zamieszczania w nim ogłoszeń.

Przemysł chemiczny w Belgii zajmuje poważne stanowisko wśród innych gałęzi przemysłu tego kraju. Świadczy o tym udział w ogólnej produkcji przemysłowej wynoszący ok. 6% oraz poważny wywóz chemikalii, który osiągnął w 1937 r. wartość 1,5 miliarda frs. i w ciągu 6 miesięcy 1938 r. — ok. 750 mil. frs. Najpoważniejszą gałęzią przemysłu chemicznego jest wytwórczość sztucznych nawozów, szczególnie azotowych i fosforowych, których wywóz stanowi ok. 40% całego wywozu chemikalii z Belgii. Produkcja siarczanu sodu wynosi ok. 80 tys. ton rocznie, siarczanu glinu ok. 40 tys. ton, wytwórczość mydła sięga 90 tys. ton rocznie, kleju kostnego i skórnego ok. 3.500 ton, żelatyny ok. 15 tys. ton (prawie 1/3 spożycia światowego) i t. d.

Ciekawe dane dotyczące przemysłu chemicznego Belgii znajdujemy w wydawnictwie Związku Przemysłu Chemicznego w Belgii p. t. „Produkty chemiczne Belgii" („Les produits Chimiques Belges"). Niezależnie od szczegółowego spisu wytwarzanych w Belgii produktów chemicznych oraz indeksu wszystkich chemicznych przedsiębiorstw belgijskich znajdujemy tam obszerną charakterystykę przemysłu chemicznego. Poszczególne działy tego przemysłu omówione są w 17 rozdziałach (np. kwasy mineralne i organiczne, nawozy chemiczne, produkty destylacji drewna i t. d.), przy czym na końcu każdego rozdziału znajdujemy dokładne dane statystyczne dotyczące importu i wywozu belgijskiego. W zasadzie książka wydana została jako przewodnik dla kupców interesujących się importem produktów chemicznych z Belgii — tym nie mniej pozwala wyrobić sobie pojęcie o ogólnym stanie przemysłu chemicznego w Belgii i nawet o możliwościach eksportu do Belgii niektórych produktów chemicznych.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W związku ze zbliżającymi się terminami wygaśnięcia obecnie obowiązujących umów handlowych z Łotwą i Grecją, Związek przystąpił do zbierania postulatów przemysłu chemicznego, dotyczących wywozu do tych krajów. Ew. życzenia i wnioski w tej sprawie winny być składane przez zainteresowane przedsiębiorstwa p. a. Związku w terminie do dn. 20 lutego r. b.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr 4 „Informatora Eksportowego"):

Belgia. Wprowadzenie reglamentacji importu obuwia gumowego.

Ekwador. Wydano nowe przepisy dotyczące kontroli importu.

Holandia. Z dn. 1 stycznia r. b. przedłużono okres kontyngentowania przywozu szeregu artykułów m. in. potażu żrącego, chloru i cementu.

Stany Zjednoczone A. P. Wydano nowe przepisy dotyczące importu towarów ze Śląska Zaolziańskiego.

Unia Połudn.-Afrykańska. Wprowadzono cło antydumpingowe na dętki i opony.

W roku 1938 eksport produktów chemicznych z Polski osiągnął wartość 50.935 tysięcy zł., utrzymując się w ten sposób na poziomie wywozu w r. 1937 (50.991 tysięcy zł.).

Z artykułów, których wartość wywozu zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego, należy w pierwszym rzędzie wymienić: siarczan amonu, sole potasowe, biel cynkową, przędzę jedwabiu sztucznego, sodę, karbid, smoły, naftalin i siarczan sodu.

Zwiększyła się natomiast wartość wywozu zagranicę następujących artykułów: makuchów, saletr, superfosfatów, kleju kostnego, skórnego i klejów roślinnych, benzolu surowego i oczyszczonego, siarczanu miedzi, wytworów farmaceutycznych, barwników, chlorku amonu i innych.

KRONIKA

Dn. 9 lutego 1939 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym, m. in. omówione zostały sprawy, dotyczące rokowań handlowych polsko-sowieckich.

Na tymże posiedzeniu Zarządu zostały jednogłośnie przyjęte w poczet członków Związku następujące przedsiębiorstwa chemiczne:

Zakł. Chem. Dra Jana Hr. Larisch-Mönnicha, Piotrowice Frysztackie.

Sp. z o. o. „Alikwor", Warszawa, Okopowa 55.

Zakł. Przem. Gumowego i Ebonitowego „Ferrogumit", Łódź, Wólczańska 168.

Dn. 30 stycznia 1939 r. pp. Dr M. Szpilfogel i Dr L. Wyszewiański nadesłali pismo zapieczętowane p. t. „Sposób otrzymywania półproduktów do fabrykacji barwników ftalocjaninowych i ich pochodnych".

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr 19 pism zapieczętowanych, składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Dn. 4 lutego 1939 r. pp. Dr M. Szpilfogel i Dr L. Wyszewiański nadesłali pismo zapieczętowane p. t. „Sposób otrzymywania barwników ftalocjaninowych i ich pochodnych".

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr 20 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Radą Handlu Zagranicznego R. P. oraz przy udziale Zrzeszenia Polskich Przedsiębiorstw Transportowych i Ekspedycyjnych organizuje kurs dla ekspedytorów (deklarantów) celnych.

Program kursu obejmie: cło i politykę celną, taryfę polską z 1932 r., towaroznastwo celne, prawo celne, reglamentację towarową i dewizową oraz organizację handlu zagranicznego. Kurs rozpocznie się 20 lutego b. r., trwać będzie ok. trzech miesięcy i obejmie ogółem 70 godzin wykładów. Zgłoszenia na kurs przyjmuje Izba do dnia 17 lutego r. b., bliższych zaś szczegółów udziela referent Izby p. S. Dąbrowski (tel. 551-07, wewn. 29).

Biuro Główne Funduszu Pracy zwraca uwagę, iż liczba zgłoszeń wolnych miejsc pracy do publicznych biur pośrednictwa pracy zmniejsza się stale z roku na rok.

W związku z coraz to mniejszym wykorzystywaniem przez przemysł publicznych biur pośrednictwa pracy — wojewódzkie biura Funduszu Pracy organizują wspólne narady z przedstawicielami przemysłu, celem zwiększenia stanu zatrudnienia bezrobotnych w nadchodzącym sezonie.

Związek Przemysłu Chemicznego prosi zrzeszone przedsiębiorstwa o poinformowanie czy korzystają one z usług biur pośrednictwa pracy Funduszu Pracy, czy napotykają na trudności i jakiej natury i zaznacza, iż nawiązanie ściślejszej współpracy fabryk z biurami pośrednictwa pracy może w pewnych warunkach okazać się pożyteczne.

Wzorcowania Urządzeń Ochronnych i Poradnia Bezpieczeństwa Pracy przy współudziale Powsz. Zakł. Ubezpieczeń Wzajemnych organizuje w końcu marca r. b. kurs przeciwpożarowy. Wykłady prowadzone będą przez wybitnych specjalistów i odbywać się będą w godzinach przedpołudniowych z dyskusją i pokazami w godzinach wieczornych. Kurs będzie trwał 5 dni, koszt kursu wyniesie ok. zł. 20.

Bliższych wiadomości udziela Wzorcownia, Warszawa, Tamka 1. Tel. 298-84.

Inż. dypl. Wacław Tymowski, rzecznik patentowy przysięgły (Warszawa, Marszałkowska 127, tel. 272-92) prowadzi sprawy w zakresie patentów na wynalazki, ochrony własności przemysłowej w Polsce i zagranicą i t. d.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr 9 z dn. 6 lutego 1939 r. ukazało się pod poz. 45 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 stycznia r. b. o tymczasowym wprowadzeniu w życie postanowień traktatu handlowego pomiędzy Rzecząpospolitą Polską a Republiką Argentyńską.

Rozporządzenie powyższe obowiązuje od dn. 10 lutego r. b.

W Dz. Ust. R. P. Nr 9 z dn. 6 lutego 1939 r. ukazało się pod poz. 51 rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia r. b. o poborze scalonego podatku obrotowego od sprzedaży piwa, napojów winnych, wódek gatunkowych, octu, kwasu octowego i drożdży.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dn. 1 stycznia 1939.

W Dz. Ust. R. P. Nr 10 z dn. 8 lutego 1939 r. ukazało się pod poz. 54 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1939 o obowiązkach osób fizycznych i prawnych oraz władz i instytucyj w dziedzinie przygotowania personelu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w czasie pokoju.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dn. 15 lutego r. b.

W Dz. Ust. R. P. Nr 10 z dn. 8 lutego 1939 r. ukazało się pod poz. 55 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 stycznia r. b. wydane co do § 4 w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej o wykonaniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie rozciągnięcia przepisów o sztucznych środkach słodzących na obszar odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego.

Rozporządzenie powyższe obowiązuje od dnia ogłoszenia.

W „Monitorze Polskim" Nr 24 z dn. 30 stycznia pod poz. 40 ukazała się instrukcja Ministra Opieki Społecznej z dnia 16 stycznia r. b. w sprawie zmiany instrukcji z dnia 20 września 1933 o sposobie wykonywania nadzoru nad wyrobem, obrotem i dobrocią preparatów organoterapeutycznych.

Zarządzenie powyższe obowiązuje od dn. 7 lutego 1939 r.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr 5 z dnia 3 lutego 1939 r. ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Komunikacji wprowadzające zmiany w zakresie klasyfikacji i taryfowania niektórych artykułów chemicznych.

Poz. 535 k. t. nadane zostało nowe następujące brzmienie:

535 Kwas solny:

a) chemicznie czysty	II	7	P_2
b) zwykły	III	11	P_3

Kwas siarkawy włączony został do poz. 533 k. t.

Utworzona została nowa taryfa wyjątkowa we — 14 na przewozy supertomasyny i supertomasyny azotniakowej od stacji Chorzów do stacji Bogumiłowice.

E C H A

* P. Inż. Leopold Szefer, Generalny Dyrektor Sp. Akc. „Lignoza" w Katowicach oraz członek Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego został mianowany i uzyskał exequator Konsula Honorowego Estonii na Województwo Śląskie.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Towarowa 12.

	Cena w zł. za 100 kg.
Aceton	335.—
Ałun chromowy	68.—
Ałun krystaliczny	46.—
Antychlor krystaliczny	38.—
Biel cynkowa	od 57.—
Biel ołowiana	125.—
Boraks krystal.	76.—
Cerezyna biała II gat.	180.—
Cerezyna żółta II gat.	160.—
Chlorek magnezu	26.—
Chlorek baru	60.—
Chlorek cynku 98/100%	120.—
Chlorek wapna	40.—
Chlorek wapnia	27.—
Czterochlorek węgla	160.—
Dwuchromian potasu	153.—
Dwuchromian sodu	120.—
Degras orygin. Stadlera Moelon I	130.—
„ „ „ „ II	115.—
Dekstryna żółta	56.—
* Esencja octowa 80%	260.—
Emetyk	500.—
* Formalina 40%	155.—
Fosforan sodowy 3[1] zasadowy	75.—
Fenol krystal.	280.—
Fluorek sodu	165.—
Glukoza nieskażona	75.—
Hydrosulfit	270.—
Kaolina	15.—
Kreda zwykła szlamowana	8.—
Kreda ch. cz.	47.—
Kalafonia krajowa	70.—
Kalafonia amerykańska „Hercules" N. jasna	85.—
* Kwas octowy 30% techn.	90.—
Kwas mrówkowy	245.—
Kwas mlekowy 50%	110.—
Kwas mlekowy 80%	210.—
* Kwas fosforowy chem. czysty	250.—
* Kwas fosforowy techniczny	215.—
Kremotartar	240.—
Kwas cytrynowy	420.—
* Kwas solny techn.	17.—
Kwas winowy kryst.	440.—
Litopon 30%	70.—
Minia ołowiana 99/100%	110.—
Nadboran sodowy	325.—
Nadmanganian potasu	280.—
Naftalin	70.—
Nigrozyna wodna	800.—
Nigrozyna tłuszczowa	1200.—
Olej rycynowy techniczny	170.—
Olej rycynowy med.	230.—
Olej kostny	400.—
Olej turecki 50%	80.—
Olej turecki 80%	140.—
Bejca dla skór „Peroly" franc.	100.—
Octan sodu	100.—
Ozokeryt czarny	140.—
Ozokeryt bielony	350.—
Parafina w taflach	115.—
Siarka	od 26 do 40
Siarczan glinu	24.—
Siarczan żelaza	15.—
Sól szczawikowa	170.—
Sól gorzka	21.—
Sadze angielskie	od 110.—
Tłuszcz z wełny ciemny	60.—
„ „ „ jasny	85.—
Woda utleniona 30%	350.—
Żelazocjanek potasu czerw.	470.—
„ „ żółty	315.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.